

ХАБАРШЫ ВЕСТНИК

«Филология ғылымдары» сериясы

Серия «Филологические науки»

Series «Philological sciences»

№ 4 (86), 2023

Алматы, 2023

Абай атындағы
Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

ХАБАРШЫ
«Филология ғылымдары» сериясы
№4 (86), 2023 ж.

Шығару жиілігі – жылына 4 нөмір.
2000 ж. бастап шығады.

Бас редактор:
филол.ғ.д., проф. С.Д. Абишева

Бас ред. орынбасары:
PhD, аға оқытушы А.А. Найманбаев

Ғылыми редактор:
PhD, қауымд.проф.м.а. Д.А. Сабирова

Редакция алқасы:
филол.ғ.д., проф. А.В. Танжарикова,
филол.ғ.д., проф. Б. Әбдіғазизұлы,
пед.ғ.д., профессор, ҚР ҰҒА корр.-мүшесі
Ф.Ш. Оразбаева,
пед.ғ.д., профессор Шаханова Р.А.,
филол.ғ.д., проф. Н.Ә. Ильясова,
филол.ғ.д., проф. М.Ш. Мусатаева,
филол.ғ.д., проф. Қ.Ө. Есенова,
филол.ғ.к., доц. А.Д. Маймакова,
PhD, аға оқытушы Н.Н. Конкабаева
филол.ғ.к., қауымд. проф. С.А. Жиренов,
филол.ғ.к., доц. М.Әуезов атындағы Әдебиет
және өнер институты С.В. Ананьева,
филол.ғ.д., проф., әл-Фараби атындағы ҚазҰУ
Б.У. Джолдасбекова,
филол.ғ.к., доц., А. Байтұрсынов атындағы Тіл
білімі институты А.М. Фазылжанова,
пед.ғ.д., профессор С.К. Рысбаев (Қырғызстан)
PhD докторы, проф. И.З. Белобровцева
(Эстония),
пед.ғ.д., проф. О.Е. Дроздова (Ресей),
филол.ғ.д., проф. А.К. Киклевич (Польша),
филол.ғ.д., проф. Г.Л. Нефагина (Польша),
филол.ғ.д., проф. Я. Войводич (Хорватия),
PhD, проф. Роллберг Петер (АҚШ),
PhD, проф. О.М. Табачникова (Ұлыбритания),
филол.ғ.д., проф. Түркмен Фикрет (Түркия).

Жауапты хатшы:
PhD, қауымд.проф.м.а. С.К. Серикова

Техникалық хатшы:
филол.ғ.к., аға оқытушы М.М. Хавайдарова

© Абай атындағы Қазақ ұлттық
педагогикалық университеті, 2023

Қазақстан Республикасының
Мәдениет және ақпарат министрлігінде
2009 жылы мамырдың 8-де тіркелген
№10109-Ж

Басуға 27.12.2023. қол қойылды.
Пішімі 60x84 1/8. Көлемі 18,125 е.б.т.
Таралымы 300 дана. Тапсырыс 103.

050010, Алматы қаласы,
Достық даңғылы, 13.
Абай атындағы ҚазҰПУ

Абай атындағы Қазақ ұлттық
педагогикалық университетінің
«Ұлағат» баспасы

МАЗМҰНЫ
СОДЕРЖАНИЕ
CONTENT

ТІЛ БІЛІМІ
ЛИНГВИСТИКА
LINGUISTICS

Толуспаева Д.Ж., Саржанова Г.Б. Линейно-синтагматическая
форма словоформы и ее влияние на степень ее отделяемости..... 5

Толуспаева Д.Ж., Саржанова Г.Б. Сөз формасының
сызықтық-синтагматикалық формасы және оның бөліну
дәрежесіне әсері

Toluspaeva D., Sarzhanova G. Linear-syntagmatic form of a word
form and its influence on the degree of its separability

Шамшетова Ю.М., Ходжаниязова А.А. Лексико-
семантическая группа англицизмов периода коронавирусной
инфекции (на материале СМИ Каракалпакстана) 16

Шамшетова Ю.М., Ходжаниязова А.А. Коронавирус инфек-
циясы кезіндегі англицизмдердің лексико-семантикалық тобы
(Қарақалпақстан бұқаралық ақпарат құралдары негізінде)

Shamshetova Yu., Khodzhanliyazova A. Lexical-semantic group
of englicism in the period of coronavirus infection (based on the
material of the media of Karakalpakstan)

ӘДЕБИЕТТАНУ
ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЕ
LITERARY STUDIES

Войводич Я. Русские литературные трансформации новейшего
времени 23

Войводич Я. Жаңа замандағы орыс әдеби трансформациялары
Voyvodich Ya. Russian literary transformations of modern times

Доценко С.Н. Об одной визуальной цитате: фильм «Матрица»
и «Мертвый Христос» Ганса Гольбейна..... 35

Доценко С.Н. Бір көрнекі дәйексөз туралы: Ханс Холбейннің
«Матрица» және «Өлі Христос» фильмі

Dotsenko S. About one visual quote: film «The matrix» and «Dead
christ» by Hans Holbein

Жолдыбаев О.М., Туна Ю. “Сынсу” ғұрпының бүгінгі
көрінісі..... 40

Жолдыбаев О.М., Туна Ю. Сегодняшнее видение ритуала
“Сынсу”

Zholdybaev O.M., Tuna Y. Today's view of the “Syngsu” rite

Ломова Е.А., Касымжанова М.Е. Жанр усадебного романа в
аспекте межкультурной коммуникации..... 47

Ломова Е.А., Касымжанова М.Е. Мәдениетаралық коммуни-
кация аспектісіндегі роман жанры

Казахский национальный педагогический университет имени Абая

ВЕСТНИК

Серия «Филологические науки»
№4(86), 2023 г.

Периодичность – 4 номера в год.
Выходит с 2000 года.

Главный редактор:

д.филол.н., проф. Абишева С.Д.

Зам. гл. редактора:

PhD, ст.препод. Найманбаев А.А.

Научный редактор:

PhD, и.о.ассоц.проф. Сабирова Д.А.

Члены редколлегии:

д.филол.н., проф. Танжарикова А.В.,

д.филол.н., проф. Абдигазулы Б.,

д.пед.н., проф., член-корр. НАН РК

Ф.Ш. Оразбаева,

д.пед.н., проф. Шаханова Р.А.,

д.филол.н., проф. Ильясова Н.А.,

д.филол.н., проф. Мусатаева М.Ш.,

д.филол.н., проф. Есенова К.У.,

к.филол.н., доц. Маймакова А.Д.,

PhD, ст.препод. Конжабаева Н.Н.,

к.филол.н., ассоц. проф. Жиренов С.А.,

к.филол.н., доц., Институт языкознания имени А.

Байтурсынова Ананьева С.В.,

д.филол.н., проф., КазНУ имени аль-Фараби

Джолдасбекова Б.У.,

к.филол.н., доц., Институт литературы и искусства имени М.О.Ауэзова

Фазылжанова А.М.,

д.пед.н., проф. Рысбаев С.К. (Кыргызстан),

PhD доктор, проф. Белобровцева И.З.

(Эстония),

д.пед.н., доц. Дроздова О.Е. (Россия),

д.филол.н., проф. Киклевич А.К. (Польша),

д.филол.н., проф. Нефагина Г.Л. (Польша),

д.филол.н., проф. Войводич Я. (Хорватия),

PhD, проф. Роллберг Петер (США),

PhD, проф. Табачникова О.М.

(Великобритания),

д.филол.н., проф. Туркмен Фикрет (Турция).

Ответственный секретарь:

PhD, и.о.ассоц.проф. Серикова С.К.

Технический секретарь:

к.филол.н., ст.препод. Хавайдарова М.М.

© Казахский национальный педагогический университет им. Абая, 2023

Зарегистрировано

в Министерстве культуры и информации РК
8 мая 2009 г. №10109-Ж

Подписано в печать 27.12.2023.

Формат 60x84 1/8. Объем 18,125 уч-изд.л.

Тираж 300 экз. Заказ 103.

050010, г. Алматы,

пр. Достык, 13. КазНПУ им. Абая

Издательство «Ұлағат»

Казахского национального педагогического университета имени Абая

Lomova E., Kasymzhanova M. The genre of the manor novel in the aspect of intercultural communication

Массимо М. Минимализм: от немоты до голосов XXI века..... 54

Массимо М. Минимализм: мылқаулықтан XXI ғасырдың дауыстарына дейін

Massimo M. Minimalism: from muteness to voices of the 21st century

Токшылықова Г.Б. Т.Н.Рахымжановтың «Күй аты – Дайрабай» повесіндегі күйші тұлғасының бейнеленуі..... 74

Токшылықова Г.Б. Портрет личности кюйши в повести Т.Н.Рахымжанова «Кюй называется Дайрабай»

Tokshylykova G. Portrait of the personality of kyushi in the story of T. Rakhymzhanova «Kyu is named Dairabay»

ПЕДАГОГИКА МЕН ӘДІСТЕМЕ МӘСЕЛЕЛЕРІ ПРОБЛЕМЫ ПЕДАГОГИКИ И МЕТОДИКИ PROBLEMS OF PEDAGOGY AND METHODOLOGY

Yerzhanova F., Biray N. Innovative integrative fairy tale therapy at the intersection of philological research..... 81

Ержанова Ф.М., Бирай Н. Филологиялық зерттеулер тоғысындағы инновациялық интеграциялық ертегі терапиясы

Ержанова Ф.М., Бирай Н. Инновационная интегративная сказкотерапия на стыке филологических исследований

Кенесхан Г., Умарова А.Б. Развитие навыка анализа у учащихся через графические органайзеры на уроках русского языка и литературы..... 88

Кенесхан Г., Умарова А.Б. Орыс тілі мен әдебиеті сабақтарында графикалық ұйымдастырушылар арқылы оқушылардың талдау дағдысын дамыту

Keneskhan G., Umarova A. Development of analysis skills in students through graphic organizers in russian language and literature lessons

Климкевич А. Текст элитарной культуры в практике преподавания РКИ в Польше..... 97

Климкевич А. Польшада орыс тілін шет тілі ретінде оқыту тәжірибесіндегі элиталық мәдениет мәтіні

Klimkiewicz A. The text of elite culture in the practice of teaching russian as a foreign language in poland

Мизанбеков С.К., Кульбаева А.Ж. Межпредметная интеграция как средство мотивации учащихся к чтению художественной литературы..... 105

Мизанбеков С.К., Кульбаева А.Ж. Пәнаралық интеграция – оқушыларды көркем әдебиетті оқуға ынталандыру құралы

Mizanbekov S., Kulbaeva A. Interdisciplinary integration as a means of motivating

Abai Kazakh National Pedagogical University

BULLETIN

Chief Editor

Doctor of Philology, Professor **Abisheva S.**

Deputy Chief Editor

PhD, senior lecturer **Naimanbaev A.**

Scientific editor

PhD, Associate Prof. **Sabirova D.**

EDITORIAL TEAM:

Doctor of Philology, Assoc. Professor

Tanzharikova A.

Doctor of Philology, Professor

Abdigaziuly B.

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

Orazbayeva F.

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shakhanova R.,

Doctor of Philology, Professor **Ilyasova N.**

Doctor of Philology, Professor

Mussatayeva M.

Doctor of Philology, Professor **Essenova K.**

Candidate of Philology Science, Associate Professor

Maimakova A.

PhD, Senior Lecturer **Konkabayeva N.**

Candidate of Philology Science, Assoc. Professor

Zhirenov S.

Ph.D. in Philology, Associate Professor, M.O.Auezov

Institute of Literature and Art **Ananyeva S.**

Doctor of Philology, Professor, Al-Farabi KazNU

Dzholdasbekova B.

Candidate of Philology Science, Associate Professor,

A. Baitursynov Institute of Linguistics

Fazylyzhanova A.

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

(Kyrgyzstan) **Rysbayev S.,**

PhD, professor (Estonia)

Belobrovtsseva I.

Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor

(Russia) **Drozdova O.,**

Doctor of Philology, Professor (Poland)

Kiklevich A.

Doctor of Philology, Professor (Poland)

Nefagina G.

Doctor of Philology, Professor (Croatia)

Voyvodich Ya.,

PhD, Professor (the USA) **Rollberg Peter**

PhD, Professor (the UK) **Tabachnikova O.**

Doctor of Philology, Professor (Turkey)

Turkmen F.

Executive Secretary

PhD, Associate Prof. **Serikova S.**

Technical Secretary

Candidate of Philology Science, Senior Lecturer

Khavaidarova M.

©Abai Kazakh National Pedagogical University,

2023

Registered in the Ministry of Culture and Information
of the Republic of Kazakhstan
8 May 2009 No10109-Zh/Ж

Signed in print 27.12. 2023.

Format 60x84 1/8. Volume 18,125
teaching and publishing lists.

Number of copies 300. Order 103.

050010, Almaty, Dostyk avenue 13, Abai KazNPU
Publishing House "Ulagat" of the Abai Kazakh
National Pedagogical University

- Юсуп П.К., Юсуп А.Н.** Орта мектепте ғылыми фантастикалық шығармаларды оқыту жолдары 120
- Юсуп П.К., Юсуп А.Н.** Методика преподавания научной фантастики в средней школе
- Yusup P., Yusup A.** Methodology of teaching science fiction at secondary school

**АУДАРМАТАНУ
ПЕРЕВОДОВЕДЕНИЕ
TRANSLATION STUDIES**

- Akbalayeva Zh.** National-cultural adaptation of the Fiction Texts in the Kazakh and English Translations..... 132
- Ақбалаева Ж.К.** Қазақ және ағылшын тіліндегі әдеби мәтіндерді ұлттық-мәдени бейімдеу мәселелері
- Ақбалаева Ж.К.** Национально-культурная адаптация художественных текстов в казахском и английском переводах
- Біздің авторлар**..... 142
- Наши авторы**
- Our authors**

Г.Б. Тоқшылықова¹

¹Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, Алматы, Қазақстан

Т.Н.РАХЫМЖАНОВТЫҢ «КҮЙ АТЫ – ДАЙРАБАЙ» ПОВЕСІНДЕГІ КҮЙШІ ТҰЛҒАСЫНЫҢ БЕЙНЕЛЕНУІ

Аңдатпа

Мақалада әдебиеттанушы ғалым, педагог, ақын, жазушы Т.Н.Рахымжановтың «Күй аты – Дайрабай» повесіндегі ұлттық құндылық – күй өнерінің құдіреті, өнер адамының бойындағы даралық сипаттары мәтіндік талдаулар негізінде талданады. Повестегі бас кейіпкер Дайрабайдың күйшілік ғұмырындағы әлеуметтік қайшылықтар, оның күйшілік келбеті, сонымен бірге, өнер иесі тағдырының өмірлік шындығын көркем шындыққа айналдыру жолындағы жазушы шеберлігі мәселесі тарқатылады. Соның негізінде повестің көркемдік, эстетикалық негізін зерделеу де басты назарда ұсталған. Күйшінің тарихи тағдыры арқылы бойындағы даралық сипаты сараланып, зерделенумен бірге, жазушының ұстанымы мен позициясы да айқындалады.

Түйін сөздер: ұлттық құндылық, күй өнері, өнерпаз тұлғасы, өмір шындығы, көркем шындық, күй сарыны
motif

Тоқшылықова Г.Б.¹

¹Казахский национальный педагогический университет имени Абая,
Алматы, Казахстан

ПОРТРЕТ ЛИЧНОСТИ КҮЙШИ В ПОВЕСТИ Т.Н.РАХЫМЖАНОВА «КҮЙ НАЗЫВАЕТСЯ ДАЙРАБАЙ»

Аннотация

В статье анализируется сила искусства кюя, считающегося национальной ценностью для казахского народа, и индивидуальные особенности личности кюйши в повести «Кюй аты – Дайрабай» литературоведа, педагога, поэта, писателя Т.Н.Рахимжанова. Рассматриваются социальные противоречия в жизни кюйши, реальность того времени. В то же время обсуждается проблема умения писателя превратить реальность жизни в художественную реальность судьбы Дайрабая. Исходя из этого, основное внимание уделяется изучению художественно-эстетической основы повести. Через историческую судьбу кюйши выделяется и изучается характер индивидуальности в нем, а также определяется позиция писателя.

Ключевые слова: национальная ценность, искусство, кюй, личность кюйши, реальность жизни, художественная реальность, мотив кюй

Tokshylykova G.B.¹

¹Abai Kazakh National Pedagogical University, Almaty, Kazakhstan

PORTRAIT OF THE PERSONALITY OF KYUSHI IN THE STORY OF T.RAKHYMZHANOV "KYU IS NAMED DAIRABAY"

Abstract

The article analyzes the power of the art of kuy, which is considered a national value for the Kazakh people and the individual characteristics of the personality of kuysha in the story “Kyuy aty - Dairabay” by the literary critic, teacher, poet, and writer T.N. Rakhimzhanov. The social contradic-

tions in the life of kuishi and the reality of that time are examined. At the same time, the problem of the writer's ability to transform the reality of life into the artistic reality of Dairabai's fate is discussed. Based on this, the main attention is paid to the study of the artistic and aesthetic basis of the story. Through the historical fate of kuishi, the character of individuality in him is highlighted and studied, and the position of the writer is determined.

Key words: national value, art, kuy, personality of kuishi, reality of life, artistic reality, kuyi

Кіріспе. Қазақ әдебиетінде өнерпаз тұлғасын ашудың өзіндік көркемдік дәстүрі қалыптасқан. М.Әуезов, Ж.Аймауытов, І.Жансүгіровтер негізін салған әрі шығармашылық ізденіске жол ашқан осы дәстүрді А.Сүлейменов, С.Жүнісов, С.Бақберген, О.Сәрсенбаев сынды жазушылар жаңа қырынан толықтырып, көркемдік-стильдік жағынан жетілдірді. Өнерпаз тұлғасы, соның ішінде күйші бейнесін сомдау прозамызда Ә.Кекілбаевтың «Күйші», Т.Әлімқұловтың «Сейтек сарыны», М.Мағауиннің «Көкбалақ», Т.Әсемқұловтың «Талтүс», Ө.Қырғызбаевтың «Сүгір», Е.Аманшаевтың «Шертолғау» атты туындыларында шығармашылықпен игерілген деуге болады. Соның қатарына қосылған тың дүниенің бірі – ғалым, ақын, жазушы Т.Н.Рахымжановтың «Күй аты – Дайрабай» повесі. Өмірінің соңына дейін әртүрлі тақырыпта қалам сілтеп, өзіндік өрнегін қалыптастырған жазушының бұл туындысының ұлт тұлғаларын танып, ұлттық құндылықты дәріптеуде орны ерекше. Басқа өнермен салыстырғанда кеңестік кезеңде көп қағажу көріп, кенже баланың күйін кешкен күй өнері мен асылдарын танып-білуде бұл туындының маңызы зор деп білеміз.

Әдістеме. Қазақ халқы қашан да өз өнерпаздарын жоғары бағалап, қадірлеп өткен. Олар туралы көптеген аңыз, әңгімелердің ел есінде сақталып қалғаны да сондықтан. Ж.Жұмакүлбай «Қазақта үш күйші Дайрабай болған ба?» атты мақаласында «Уикипедия» ашық энциклопедиясындағы мәліметтерге талдай жасай отырып, Дайрабай Нұрғожаұлы мен Дайрабай Ернарұлы атты күйшілердің өмір жолын, шығу тегін тарқатуға тырысады. Көп ізденіп, музыкатанушы, әдебиеттанушы ғалым, зерттеушілермен диалогтаса, пікірлесе, еңбектеріне сүйене, сілтеме жасай келе, «Дайрабай» күйінің авторы Дайрабай Ернарұлының екенін негіздейді [1]. Әдебиеттанушы ғалым Г.Орда жазушы повесінің сюжеті мен деректерді салыстыра қарап, күйші прототипі Дайрабай Ернарұлы болуы ықтимал деп түйеді [2]. Біз де осы пікірдің ақиқаттығына ден қоямыз. Өйткені, шығарма фабуласындағы оқиғалар тізбегі мен Ернарұлы Дайрабайдың тағдыры ұқсас келеді, тек адам аттары дыбыстық өзгерістерге ұшыраған. Өзі де Арқа жерінде дүниеге келген жазушы бала күнінен өзіне жақсы таныс, ел арасында айтылып жүрген күйші туралы әңгімені көркем туындыға айналдырған. Созақтық, бірақ тегі белгісіз делінетін үшінші Дайрабай мен Д.Ернарұлының бір адам болуы да мүмкін. Себебі, Дайрабай күйшінің түрмеден қашып шыққан соң, ағайындарының айтуымен Сыр бойындағы нағашыларына қоныс аударғаны мәлім. Жолшыбай қонған үйінің мейірімді қызы Күмісайдың қанжығасына бір торсық қымыз байлап жатып айтқан «Бұдан әрі сізге ел-күнді жер кездесе қоймас. Алдыңызда ұшқан құстың қанаты күйетін Бетпақтың шөлі жатыр. Тамшы су алтыннан қымбат болғанда, таңдайыңызды жібітерсіз» деген бір ауыз сөзі де осыған әкеп саяды [3, 79б.]. Бетпақтың даласы Созақпен шектесетіні мәлім. Осы үйдің шаңырағында күйшінің алғаш рет атақты Дайрабай күйін тартып, оның бүгінге жеткені мәлім. Бұл күй көптеген оркестрлер репертуарынан берік орын алумен қатар, оған композитор Е.Рахмадиев Дайрабай атты симфониялық поэма жазды (1965). Күйді опералық шығармамен сабақтастырып, тиімді пайдалану да бүгінде дамып келеді. Күйді қажетіне жаратып, қандай шығармамен сәтті ұштастыра білсе, операның да ажарын асырып, айбынын асыратындығы жөнінде Е.Рахмадиевтің «Қамар сұлу» операма «Дайрабайды» қолданғанымда ол жаңа заманға қарай ажарын ашып, жұрттың назарын бірден аударды. Тіпті, бірте-бірте әлемдік деңгейге көтеріліп, өзге ұлттардың аспанында да күмбірлеп, көңілдің көкжиегін кеңейтті» деген пікірі соның дәлелі [4].

Нәтижелер. Қазақ прозасына зер салып қарап отырсақ, қазақ прозашылары өз шығармаларында ұлттық рухани байлығымыздың алтын арқауы – күй өнерін жасаушылардың өмір тағдырына жиі-жиі ат басын тіреп отырған. Күйші бейнесін көркем әдебиетімізде сомдаудың мән-мағынасын қазақ қаламгерлері терең түсінген. Сонау алты алаштың ардақтылары: Қорқыттың, Ықыластың, Құрманғазының, Дәулеткерейдің, Тәттімбеттің, Абылдың, Сейтектің, берідегі Динаның, Сүгірдің, Төлегеннің, Әбікеннің, Дәнештің және тағы да басқа күйшілердің образын бейнелеуге қазақ қаламгерлері халқымыздың осы бай дәстүрлі күй, күйшілік өнер тарихын терең танып, таразылап, ұзақ жылдар зерттеп алып барып ат басын тірегендігін аңғарамыз. Қазақ күйшілерінің қайшылықты тағдыры мен олар өмір кешкен заманның, әлеуметтік ортаның қыр-сырын терең бойлауды мақсат еткендерін байқаймыз. Осы мақсатта олар туралы халық жүрегінде, ел жадында сақталып қалған, болмаса аңыз-әңгімелердің, жыр-өлеңдердің, тағы басқа сол сияқты дәстүрлі халықтық мәдениетіміздің сирек үлгілерінің арқауында жатқан әдеби, рухани нұсқалардың, барлығының қазақ прозасында ұтымды, шебер, ең бастысы көркемдік тұрғыдан үлкен талғаммен, терең таныммен пайдаланылғанын пайымдаймыз [5, 73б.].

Өмірде әділетсіздік пен жуандардың озбырлық, зорлығын көп көрген Дайрабай үшін күй – талайсыз тағдырына, әділетсіздікке, әйел теңсіздігіне қарсы күресі, сырласы, мұндасы, қала берді басты қаруы болды. Өмір бойы аңшылықпен айналысқан әкесі Ағабектің өзі ұлының орындауындағы бебеулеген, өкінген, өксіген күй сарынын тыңдағанда жан-дүниесі төңкеріліп түскендей болады. Күйдің – құдірет, әннің – қуаныш екенін мойындап, сүрген өмір жолын таразылап, түйін жасайды. Күй Ағабекке жар сүйіп, бала құшып, немере сүйетін жасқа жетіп, сақал-шашы ағара бастаса да, көңілі құлазып, жалғызсырап, жетімсірейтін сәті болатынын; қадір-қасиетін білетін үзеңгі достарының қатары сиреп, жалғыз қалған қарттың; бауырындағы баласынан айрылған ананың; ата қонысынан айрылып, айдалада сансырап, сандалып қалған ер-азаматтың жетім екенін ұғындырды. Осынша жасқа келгенде өзінің мылтығы ажал себетін құрал, ал ұлының қоңыр домбырасы қамыққанды жұбатып, тарыққанға қол ұшын беретін қасиетті дүние екенін мойындап, адам баласының күйініші мен сүйінішін қара шанағына сыйғыза алатын домбыраны ешкімге бермеуін өтінді, тапсырды, аманаттады. Дайрабай атының бүгінге жетуі әкесінің ерекше ықыласымен, мейірлене берген батасының ықпалы болуы да әбден мүмкін.

Күйші жігіт қиядан ұшқан қыран бүркіттей екі иығын қомданып, күй атасы Қорқыт бабаға сыйынып алып күй тартқанда ерекше арқаланып, тілі жұлынған қоңыраудай күрмеліп отырған қара домбырасы күмбірлей жөнеледі. Күмбірлеген домбыра үнінен бірде уілдеген желдің, бірде сыбдырлаған жапырақтың, бірде жел шайқаған қара орманның шуылы естіледі, енді бірде үйдей-үйдей толқындары жартасқа соғылып барып, кейін қайтқан дауылды теңіздің солығын баса алмай үнілеген дыбысын құлаққа әкеледі. Атойлап тартылатын «Алабайрақ» күйінде қара жердің төсін қасыған сансыз ат тұяғының дүбірі, бір-біріне сатыр-сұтыр тиіп, кезек қайшыласқан болат семсерлердің сыңғыры, ұран тастаған өр де намысшыл дауыстар жер-дүниені жаңғыртып, тұнық ауаны аяусыз тілгілеп естіледі. Ширай түсіп, шиыршық атқан домбырасы енді бірде мәңгілік өмірді аңсаған Қорқыт баба боп күніреніп, наз-налаға, өкініш-өксікке, сағыныш мұңға толы зар төгіліп; тағы бірде шанағы аққу құс боп саңқылдап, мама қаздай мамырлап, тұла бойды шымырлатар соны үн шығарады. Жазушы әр күйдің ішкі нақышына, қалтарыс, бұқпасына айрықша назар аударып, сол арқылы күйшінің көңіл пернесін тап басып көрсетіп отырады. Жалпы Дайрабайдың күйлері ат тұяғының дүрсіліндей дүбірлі, ішін тартып ышқына соққан, қара дауылдай, екпінді келеді.

Қазақтың қара домбырасының қасиетін тереңінен түсінген Дайрабай күй секілді киелі өнерді өзінің мәңгілік сырласы етті. Оның орындауындағы күй домбыра үні ғана емес, азаттықты көксеген арман-мақсаты, жан-дүниесінің үні, мүдделер қақтығысы, туған жері Шұбартауға деген сарытап болған сағынышы, сүйгені Ақбілекке деген махаббаты, оған қолы жетпей азарланған, ешкімге айтылмай көкірегінде шерменде боп қатқан өкініші мен өксігі

болып төгіледі. Әңгімеде күйшінің сыртқы түр-тұлғасы, нақты қимыл-қозғалысымен бірге оның ішкі жан әлемінде болып жатқан өзгерістер біртіндеп сатылап суреттелу арқылы кейіпкердің ойы мен сезімі, жан дүниесіне еркін, терең ене отырып, өнер адамының бай ішкі әрекетінің, ойы мен сезімінің шындығы ашылады. Күйшінің алуан қағыспен ғана емес, жүрекпен орындаған күйінің сырын, үнін, сөзін үлкен парасат иесі, интеллектуалы жоғары Күміс қыз түсіне білді. Дайрабай күйінің астарындағы сөзді, айтқысы келген ойды, домбыраның көмейінен құйылған ащы запыранды күй тіліне құлағы қанық, көкірегі ояу Күміс қапысыз ұғып, зердесіне ұялата білді. Өткір де өнерпаз қыз екпінді, ереуілшіл, дүбірлі күйдің сыртқы күмбір-күңгіріне емес, буырқанып, бұлықсыған ішкі мән-мағынасына қызыққанын автор баса көрсетеді.

Ойламаған жерден үйіне құдайы қонақ ретінде келіп қалған Дайрабайдан көңілі жарымжан әкесі күй сұрағанда, ол тартынған жоқ. Көптен бері іштей дайындалып, ширығып жүргендіктен, қолына алғанда домбырасы күмбір-күмбір етіп, безектеп, бебеулеп қоя береді. Оның орындауындағы шапқан сайын төрт аяғын көсіле тастап, сүлікше созылып, бауырын жазған қас тұлпардай тың тыныс, жаңа өріс тапқан күй өмірдің жалғандығын, боранды түнде адасып өлген Ақбілек ғұмырының қайғысын; атақоныс Шұбарағаштан айрылып, зар илеп, жапа шеккен қалың елдің зарын; мүгедек болып қалған жалғыз бауырының наласын; қасірет пен қайғыдан көз ашпаған әке-шешесінің зарын төкті. Қатал да қатыгез өмірден көрген соққысын, айлап-жылдап көкірегіне қордалана жиналған мұң мен зарын күй әуенімен сырғып айтып, қанаттанып отырған Дайрабайдың күмбірлеп төгілген күйі жүректің нәзік қылын қозғап, алпыс екі тамырды иітіп, жұлын-жүйкені босатты. Сырттай қарағанда берік көрінетін қаба сақалды, батыр тұлғалы Күмістің әкесі де екі иіні селк-селк етіп, жанарынан жылжып аққан ірі тамшылар жалпақ бетінен төмен сорғалап, үнсіз егілді. Құдіретті күй оңайшылықпен көзіне жас алмайтын үй иесінің де жан-дүниесін де алақұйын еткенін автор нанымды суреттейді. Расында күйдің құдіреті осындай еді. Тәтті күйдің құлақтан кіріп, бойды алатындығына дәлел ретінде Қазанғаптың күйіне елтіп, балқып, домбыраға телміре қарап, шай құюды ұмытып кеткен қалың қазаққа аян келін оқиғасын келтіруге болады. Ал бір ай бұрын жарынан айрылған көңілі жарымжан Күміс әкесінің жүзі күреңітіп, қоңыр көздері жарқырап жайнап, аруақтанып алған, жаны нәзік, жүрегі оттай ыстық, салалы саусақтары буынсыз, күй шалысы керім Дайрабайдың тұла бойды шымырлатар күйіне елтіп, егілуі табиғи еді. Осы эпизодтан жазушы Т.Рахымжановтың күйге тіл бітіру шеберлігін терең меңгергені байқалады. Автор күй, күйші, тыңдаушы тағдырын шеберлікпен үйлестіру арқылы перлокутивтік әсерге қол жеткізеді.

Автор күйдің мазмұнын, оны орындаушының құдіретін шын суреткерге тән нәзік сезімталдықпен, келісті суреттейді. Күйдің жан тербеген, сезімді аялаған қуатты эстетикалық әсері бар да, сол әсерді көркем прозада қайта жасап, қайта туғызу бар. Көркем шығарманың жан тебіренер эстетикалық әсеріне осылайша еркін қол жеткізу жазушының шығармашылық өнерінің ерекше бағалы қырын, асыл сырын тереңінен танып білгенін көрсетеді.

Бір ғана Күміс қыз әрекеті арқылы автор қандай аласапыран заман болса да күй секілді ұлттық жәдігеріміздің өлмейтін өміршеңдігін көрсете алды. Күмістің күй тілін қалтқысыз ұғатын, білікті тыңдаушы ғана емес, оны ұлттық құндылық, ұрпақ арасын жалғастыратын рухани дәнекер ретінде бағалайтындығы шығарма шешіміндегі автор сөзі айғақтайды. «Өткен түнде тартқан дүбірлі «Дайрабай» күйін домбырашы қыз Күмісай қағып алып орындағанда, Дайрабай күйі деп айтып жүретінін, сонсоң, ауылдан-ауылға, әкеден-балаға, ұрпақтан-ұрпаққа таралатынын, сөйтіп, өзі қазіргі сәттен бастап өлмес, өшпес, мәңгілікке қадам басқанын білген жоқ» [3, 90б.].

Талқылау. Повесть негізіне желі боп тартылған күресінде жатқан ит екеш итін де мақтап, аузымен орақ орып, желігіп-желпініп отыратын Көбеннің Атырау өңірінен ауып келген адайлардың жүйрік арғымағына қызығып, жігіттерін жіберіп жасатқан барымтасы, соның

салдарынан бүтін бір шаңырақтың ортасына түскен трагедиясы. Әйел – өмір жаннаты, арғымақ – ердің қанаты деп автор баса көрсеткендей, жүйрік тазы, аяғының желі бар ат – Көбеннің де көз құрты. Бірақ, сол жеке мүддесінің жолында бір үйдің арыстай екі азаматының зардап шегуі хикаясын жазушы дәуір шындығымен сабақтастыра отырып, көркем кестелеген.

Қала базарына барып, ауыздығымен алысып, тықыршып тұрған түрікменнің ақалтеке тұқымынан шыққан, аузымен құс тістеген жүйрігі, сұлу мүсінді ақбоз атты көріп, Көбеннің көңілі нілдей бұзылады. Басын сілкіп қап, тостағандай үлкен қара көздері ұшқын шашып, ұршықтай ойнақшып кететін тұлпардың аузын ашып, маржандай тізілген тісіне қарап, жас мал екеніне көзі жетеді. Осы сәт Көбеннің оқпаны үлкен, көмейі кең Есбол болысқа еш бодаусыз қара арғымағын сыйлағаны есіне түсіп, ішін ит тырнағандай болды. Біреуге қор болған жүйрік атын есіне алғандықтан ба, орны толмас өкініштен бе, әлде, оның қадір-қасиетін енді түсінгендіктен бе, әйтеуір іші-бауыры күйіп-жанып, аулына қайтқан үш күнде үндемей, аяз қарып, қызарған жүзі меңіреуленіп, түстенген, бел шешіп қонған үйлерінде жөндеп ас-су ішпей, мүлдем тұйықталып алды. Көзіне бота тірсек, түлкі сағақ, қаз мойын, қара арғымақ елестеп, әлсін-әлсін күрсіне береді. Ондайда жүрегі сыздап: Қызғанғаным қызыл итке жем болды-ау! Ішкен-жегені ас болмай, желкесінен шыққыр арам Есболға қор болған қайран тұлпар! Қадіріңді кеш білдім. Сенің құның бір үйір жылқы екен ғой дейді күңіреніп. Ол арғымағын арамдығына найза бойламайтын Есболға бергендегі мақсаты жерді Ағабектерден тартып алып, өзіне заңдастырып алу болатын. Бірақ құрығы ұзын, заманына амалы сай алаяқ Есбол болыс оны алдап соғып, Ағабектердің ата қонысы болған Шұбарағашты орыстың мұжықтарына бергізеді. Тұлпарынан бір айрылып, жерінен екі айрылып, оның үстіне қалың ағайынның қарғысын алып, беті күйген өкініші мен кеткен кегін басу үшін жылқышысы Құлғараны бас етіп, жасатқан барымтасы сәтсіз болады. Көбеннің пайымынша, сүліктей қара арғымақты ақысыз, пұлсыз иемденіп, әрі ақ патшаға адал қызмет еткені үшін алғыс алған Есбол әулеті болып, зар илеп, жапа шегіп, қайғыдан қан жұтқан көптің қарғысын арқалаған бұл болғандықтан да шаруасы оңбай, екі қос жылқысы, мыңғырған ұсақ түлігі бола тұра, көсегесінің көгеріп, көрпесінің ұлғаймауы содан.

Көбеннің барымташылары М.Әуезовтің Барымта әңгімесінің кейіпкерлері сынды арандап қалады. Амалсыздан өзгенің сойылын соғып, өздері бақытсыздыққа душар болады. Жылқышы Құлғара да көптің қарғысы, кейуананың көз жасы жібермейтінін, сол жасаған ұрлығының салдарынан екі бірдей бауырынан айрылып, жалғыз қалғанын айтып зарласа да, оның сөзіне құлақ асар Көбен жоқ. Ұрқияның жұмбақ өлімі арқылы Құлғараны түбегейлі өзіне тәуелді етіп алған. Барымтаға қанша барғысы келмесе де, Көбенге қарсы тұрар қайраны жоқ, тамағына тас тығылғандай үндемей, бар айтқанына көніп жүре береді. Ал бір тайлақ үшін жанын жалдап жүрген Шақабайдың жағдайы тым мүшкіл. Кешегі жайраңдап жүрген, екі иығына екі кісі мінгескендей алып, атсейіс жігіт мүгедек болып қалды. Қарулы Адай жігіттері оларға атын бермек түгілі өздерін сабап, жарымжан етіп жіберді. Салдарынан асау біткеннің албастысы – атбегі Шақабай бір аяғы ақсақ, бір көзі соқыр боп, қор болды, көзге күйік, әке-шешесіне масыл болды. Дәрігер жас жігіттің ағып түскен сол жанарының орнына шыныдан көз салдырып бергенімен, аяғын жаза алмады. Ішіне қорғасын құйылған қара шоқпар оң тізесінің ойнамалы сүйегін күлдей үгітіп жібергендіктен үйіне кемтар болып оралды. Кешегі асаудың құлағында ойнайтын атсейіс жігітке ауылдастары кемтар сияқты мүсіркеген көзбен қарап бір жасытса; әке-шешесі де оны айрықша әспеттеп, ерекше бейіл-ықылас көрсетіп, даусын көтеріп сөйлемейді. Жас жігітке кемтарлығынан гөрі жұрттың аяушылық сезімі қатты батқандықтан, ол көптің көзінен қашып, көбінесе мал бағып кетеді. Аңшы, бірбеткей, турашыл әке Ағабек үшін де алтын асықтай үйірілген, арысы, айбары болған қарулы Шақабайының белдігі кеткен қазақы арбадай шоңқайып қалғанын көру оңай болған жоқ; ал анасы Мәпеш күніне мың өліп, мың тірілді. Ағасы Дайрабай үшін жалғыз інісі Шақабай жаны болса, одан да қымбат ары болатын. Сондықтан да Ер егесте, нар

көшуде сыналады, көке. Жалған намысқа жырттылу емес, арды қорғау – адамдық қасиет деп қатайып, ар мен намыс жолында атқа қонады. Көбеннің жылқысын баққаннан басқа ұзында өші, қысқада кегі жоқ момын інісінің намысын жыртқан Дайрабай ардың құлына айналды. Жалғыз өзі Көбеннің жалаңдаған жігіттеріне қарсы шығып, түбінде басы жарылып, түрмеге түседі. Үлкені тас үйге қамалып, кіші ұлы мертлік-шортық жарымжан болып қалған қайғыдан қапаланып, шөгіп кеткен анасы Мәпеш қайғының зіл-батпан салмағынан белі қайысып, денсаулығы күрт төмендеп, әлсіреп, төсек тартып жатып қалады. Тасбауыр пенделерден мүлдем безініп, дүниелік сөзден тыйылып қалған Мәпештің көктегі тәңірден күні-түні жалбарынып сұрайтын бір-ақ тілегі – тұла бойы тұңғышын бір көру. Көркем шығармадағы психологизмді зерттеген ғалым-жазушының бұл шығармасында кейіпкер психологизмі осылайша тартыспен қатар өріледі. Оқиғаны жалаң баяндау жоқ, рецепиент кейіпкердің ішкі әлемін, жанын жеген қайғысын бөлісіп отырады. Әрбір болып жатқан іс-әрекеттің адам өміріне, тағдырына қаншалықты әсер етіп, қандай күйге ұшырататындығы сабақтас беріледі. Бір Көбеннің көздеген мүддесі үшін бүтін бір отбасының күйреуі оқырманын бей-жай қалдырмайтыны анық.

Өзекті жанға бір өлім екенін қалтқысыз ұғынған Дайрабай нар тәуекел деп, көк қасқа арғымақтың таралғысын қысқартып, айыл-тартпасын тартып байлап, іші-бауыры қаншырдай қатқан атына ырғып мінді. Ол –табиғатында шамадан асып, қаталдыққа, қатыгездікке бой ұрып, түн қатып, түс қашырған жортуылға шықпаған жан. Дода кезінде де ешкімге қамшы сілтемей, қарсы келген жігітті қақпақтай жауырынынан немесе көк желкесінен сығымдай ұстап, атынан аударып түсіріп, шаң қаптырып кете беретін. Ол қос тақымы мықты, қолының темір қақпандай қатты екенін білгендіктен, өзіне сенді. Қанша ақкөз болса да, алты жігітке қарсы тұра алмасын түсінгендіктен, қаша ұрыс салуды жөн көреді. Алдымен, Көбеннің мақтаншақ бір жылқышысы жалғыз өзі қалың жаудың бетін қайтарғандай қиқуын көбейтіп, жүн күпісінің қос етегі далақ-далақ етіп, омыраулап жетіп келгенде, оны қара шоқпарын суырып үлгертпей, тобықтан ұрып, аттан жұлып түсіреді. Есеппен, жоспарлап әрекет етуінің нәтижесінде үш жігітті жер қаптырып, құты қашқан жылқышылар үрпиісіп, бір жерге ұйлығыса түседі. Қашса құтылатын, қуса жететін көкқасқа арғымақ астында тұрғанда, Дайрабайдың оңайшылықпен алдырмайтынын сезген Көбен қандыауыз мылтығымен көк қасқа арғымақты басынан атады. Құлындағы даусы құраққа шыға кісінеп жіберді де, қосаяқтап аспанға шапшып барып, жерге құлады. Салдарынан жаяу қалған Дайрабайды итке иттің тіршілігі, енді ол түрмеде шіритін болды деп қуанған Көбен сол күні қол-аяғын байлатып, Қараөткелге жөнелтеді. Міне, осы тұста авторлық позиция айқын аңғарылады. Қазақ дәстүрінде өзіндік орны мен мәні бар барымта салтын орыс шенеуніктерінің *конокрадство* деп танып, оған негативті сипат жамап, ұлт өмірінен аластатуды көздеген мақсатына тез жетуіне мүмкіндік берген әрі мұрындық болған осы Көбен сынды қарақан қу басының қамын күйттеген жағымпаздар, көрсоқыр, дүмшелер екенін көрсетеді жазушы. Өзінің жасаған қылмысын жасыру үшін Дайрабайды құрбандыққа қалғаны аздай, оны ат ұрлады деп айыптауының өзі Көбеннің қазақ ұлты үшін қаншалықты қауіпті адам екенін аңғартады.

Қорытынды. Ұлт руханиятының Дайрабай сынды өнерпаз тұлғаларымыз бен ұлттық өнеріміз арқылы жаңғырып отыруын көздеген Т.Нәбиұлының бұл туындысы қазақ рухының биіктігін, көңілінің кеңдігін, адам жанына рухани азық сыйлайтын күй құдіретінің күштілігін ұғындырады. Дайрабай – қанша қарулы болса да, қан доданы ұмытып, қасына той-думан, ән-күй десе, ішкен асын жерге қоятын таза өнер адамы еді. Әні – ақ көңілінің ажары, күйі – көкірегінің күмбірі, өлеңі – ақжарма жанының өзегі. Күйін күмбірлете тартып, әнін асқақтата шырқап, қапаланғанның көңілін көтерді, жасығанның жігерін қайрады. Өнерді қадірлейтін ортаның гүлі, күміс көмей әннің бұлбұлы, бірде қас батырдай атойлап, бірде күңірене күрсінген күйдің дүлдүлі болған Дайрабай тұлғасы мен өнерін жазушы келістіре суреттеді. Ақ маңдайы жарқырап, қара мұрты қиылып, көздерінен отты ұшқын шашып, әнді аңсап,

күйге сусаған жұрттың құмарын қандыратын Дайрабай – алақандай Айыртас емес, бүтін Арқа еліне аты жайылған аруақты азамат болғанын бейнеледі. Күйші бейнесінің даралық сипатын саралап, өнер иесі тағдырының өмірлік шындығын көркем шындыққа айналдыруда жазушы табысқа жетті деуге болады. Автор Дайрабай күйшінің өмір сүрген кезеңіндегі тарихи-мәдени, саяси-әлеуметтік мәселеге қатыстылығын, заман шындығынан туындаған даралық сипатын, тарихи тағдырын айқын көрсете білді.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі:

1. Жұмакүлбай Ж. Қазақта үш күйші Дайрабай болған ба? // *El.kz* порталы. 22.02.2013.
2. Орда Г. Теңізбай Рахымжановтың «Қыран қия» жинағы туралы // *Adebiportal.kz*. 07.09.2023.
3. Рахымжанов Т.Н. Қыран қия. Повестер және әңгімелер. -Алматы: «Дайк-Пресс», 2021. -272б.
4. Жанбобеков С.Р. Күй өнерінен неге алыстадық? // *Ult.kz*. 2019, 27 мамыр
5. Әбдезұлы Қ. Тарих және тағдыр. -Алматы: «Қазығұрт», 2004. – 207 б.

References:

1. Zhumakulbay Zh. Kazakta ush kiyshi Dairabai bolgan ba? // *El.kz* portals. 02/22/2013.
2. Orda G. Tenizbay Rakhymzhanovtyn “Kyran kiya” zhinagy turaly // *Adebiportal.kz*. 09/07/2023.
3. Rakhymzhanov T.N. Kyran kiya. Povester zhane angimeler. -Almaty: “Dyke-Press”, 2021. - 272b.
4. Zhanbobekov S.R. Kui onerinen nege alystadyk? // *Ult.kz*. 2019, 27 mamir
5. Abdezuly K. Tarikh zhane tagdyr. – Almaty: “Kazygurt”, 2004. – 207 b.

Біздің авторлар

Толуспаева Дариға Жұмабекқызы – Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті, г.ғ.м., аға оқытушы, e-mail: dmn_tm@bk.ru

Саржанова Ғалия Байжұмақызы – PhD., академик Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды университеті Шет тілдер факультетінің шет тілдерін даярлау теориясы мен әдістемесі кафедрасының меңгерушісі, e-mail: galiya008@mail.ru

Шамшетова Юлдуз Махаматдиновна – Әжинияз атындағы Нөкіс мемлекеттік педагогикалық институты, 2-курс докторанты, Нөкіс, Өзбекстан, yulya911@list.ru

Ходжаниязова Айгуль Айтмуратовна – Әжинияз атындағы Нөкіс мемлекеттік педагогикалық институты, педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент, Нөкіс, Өзбекстан, aygul1671@gmail.com

Войводич Ясмينا – Загреб университеті, филология ғылымдарының докторы, профессор, Хорватия

Доценко Сергей Николаевич – гуманитарлық ғылымдар институты, Таллин университеті, Таллин қ., Эстония

Жолдыбаев Олжас Мұратбекұлы – М.О.Әуезов атындағы әдебиет және өнер институты, 2-курс докторанты, zet.olji@mail.ru

Туна Юлдуз – PhD доктор, Анкара Хаджы Байрам Вели университеті, Анкара, Түркия, tuna.yildiz@hbv.edu.tr

Ломова Елена Александровна – Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, филология ғылымдарының кандидаты, доцент, elena_lomova_@mail.ru

Касымжанова Маржан – Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, PhD докторант, honey_marjan95@mail.ru

Массимо Маурицио – Әдебиеттанушы, славист, аудармашы, Турин университетінің профессоры, Италия

Токшылықова Гульназ Базарбаевна – Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, аға оқытушы

Ержанова Феруза Мерибековна – Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, PhD, қауымд. проф. м.а., ferusa@mail.ru

Бирай Наргис – Памуккале университеті, Денизли, Түркия, филология профессоры, nergisb@gmail.com

Кенесхан Гүлмира – Химиялық-биологиялық бағыттағы Назарбаев зияткерлік мектебі

Умарова Акмарал Базархановна – Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, магистр, оқытушы

Климкевич Александра – Гданьск университеті, ф.ғ.к., қауымдастырылған профессор, Гданьск, Польша, aleksandra.klimkiewicz@ug.edu.pl

Мизанбеков Серик Коспиевич – Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, п.ғ.к., қауымдастырылған профессор (доцент), serik_mizanbekov@mail.ru

Кульбаева Альмира Жусупбековна – Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, педагогика магистрі, докторант, almira_kulbaeva@mail.ru

Юсуп Пархат Қорабайұлы – Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университетінің қазақ әдебиеті кафедрасы, педагогика ғылымдарының магистрі, аға оқытушы, farhat.yusup.70@mail.ru

Юсуп Айжан Нурашқызы – Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің қазақ әдебиеті кафедрасы, педагогика ғылымдарының магистрі, аға оқытушы, ayzhan.yusup@mail.ru

Ақбалаева Жанат Келжанқызы – Қазақ-Америка университетінің факультеті, Халықаралық білім беру корпорациясы, профессор ассистенті, аға оқытушы, Akbala_zhanat_kau@mail.ru

Наши авторы

Толуспаева Дариға Жұмабекқызы – КарУ имени Е.А.Букетова, м.г.н., старший преподаватель, e-mail: dmn_tm@bk.ru

Саржанова Галия Байжұмақызы – PhD, заведующая кафедрой теории и методики иноязычной подготовки факультета иностранных языков Карагандинского университета имени академика Е.А. Букетова, e-mail: galiya008@mail.ru

Шамшетова Юлдуз Махаматдиновна – Нукусский государственный педагогический институт имени Ажинияза, докторант 2 курса, Нукус, Узбекистан, yulya911@list.ru

Ходжаниязова Айгуль Айтмуратовна – Нукусский государственный педагогический институт имени Ажинияза, кандидат педагогических наук, доцент, Нукус, Узбекистан, aygul1671@gmail.com

Войводич Ясмينا – Загребский университет, доктор филологических наук, профессор, Хорватия

Доценко Сергей Николаевич – Институт гуманитарных наук, Таллиннский университет, г. Таллинн, Эстония

Жолдыбаев Олжас Муратбекович – Институт литературы и искусства имени М.О. Ауэзова, PhD докторант, zet.olji@mail.ru

Туна Юлдуз – Университет Анкары Хаджи Байрама Вели, Анкара, Турция, tuna.yildiz@hbv.edu.tr

Ломова Елена Александровна – Казахский национальный педагогический университет имени Абая, кандидат филологических наук, доцент, elena_lomova_@mail.ru

Касымжанова М.Е. – Казахский национальный университет имени Аль-Фараби, докторант PhD, honey_marjan95@mail.ru

Массимо Маурицио – литературовед, славист, переводчик, профессор Туринского университета, Италия

Токшылыкова Гульназ Базарбаевна – Казахский национальный педагогический университет имени Абая, старший преподаватель

Ержанова Феруза Мерибековна – Казахский национальный педагогический университет имени Абая, PhD, и.о. ассоц. проф., ferusa@mail.ru

Бирай Наргис – Университет Памуккале, Денизли, Турция, профессор филологии, nergisb@gmail.com

Кенесхан Гульмира – Назарбаев Интеллектуальная школа химико-биологического направления

Умарова Акмарал Базархановна – Казахский национальный педагогический университет имени Абая

Климкевич Александра – Гданьский университет, кандидат филологических наук, ассоциированный профессор, Гданьск, Польша, aleksandra.klimkiewicz@ug.edu.pl

Мизанбеков Серик Коспиевич – Казахский национальный университет им. аль-Фараби, к.п.н., ассоциированный профессор (доцент), serik_mizanbekov@mail.ru

Кульбаева Альмира Жусупбековна – Казахский национальный университет им. аль-Фараби, магистр педагогики, докторант, almira_kulbaeva@mail.ru

Юсуп Пархат Қорабайулы – Кафедра казахской литературы Казахского национального женского педагогического университета, магистр педагогических наук, старший преподаватель, farhat.yusup.70@mail.ru

Юсуп Айжан Нурашқызы – Кафедра казахской литературы Казахского национального педагогического университета имени Абая, магистр педагогических наук, старший преподаватель, ayzhan.yusup@mail.ru

Акбалаева Жанат Келжановна – Факультет Казахско-Американского Университета Международной Образовательной Корпорации, ассистент профессора, старший преподаватель, Akbala_zhanat_kau@mail.ru

Our authors

Toluspaeva Dariga – Karaganda Buketov University, M.Sc., e-mail: dmn_tm@bk.ru

Sarzhanova Galiya Baizhumaqyzy – PhD., Head of the Department of Theory and Methods of foreign language training, Foreign languages Faculty, Karaganda Buketov University, e-mail: galiya008@mail.ru

Shamshetova Yulduz – Nukus State Pedagogical Institute named after Ajiniyaz, 2nd year doctoral student, Nukus, Uzbekistan, yulya911@list.ru

Khodzhanियazova Aigul – Nukus State Pedagogical Institute named after Ajiniyaz, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Nukus, Uzbekistan, aygul1671@gmail.com

Vojvodic Jasmina – University of Zagreb, Doctor of Philology, Professor, Croatia

Dotsenko Sergei – School of Humanities, Tallinn University, Tallinn, Estonia

Zholdybayev Olzhas – M.O. Auezov Institute of Literature and Art, PhD student, zet.olji@mail.ru

Tuna Yildiz – Ankara Haji Bayram Veli University, Ankara, Turkey, PhD, tuna.yildiz@hbv.edu.tr

Lomova Elena – Abai Kazakh National Pedagogical University, Ph.D. professor, elena_lomova_@mail.ru

Kasymzhanova Marzhan – Al-Farabi Kazakh National University, doctoral student, hon-ey_marjan95@mail.ru

Massimo Maurizio – Literary critic, Slavist, translator, Professor at the University of Turin, Italy

Tokshylykova Gulnaz – Abai Kazakh National Pedagogical University, senior lecturer

Yerzhanova Feruza – Abai University, acting associated professor, ferusa@mail.ru

Biray Nergis – Pamukkale University, Denizli, Turkey, philology professor, nergisb@gmail.com

Keneshan Gulmira – Nazarbayev Intellectual School of Chemical and Biological Directions

Umarova Akmaral – Abai Kazakh National Pedagogical University, Senior teacher

Klimkiewicz Aleksandra – Gdansk University, Candidate of Philology Science, Associate Professor, Gdansk, Poland, aleksandra.klimkiewicz@ug.edu.pl

Mizanbekov Serik – doctor of pedagogical sciences, professor, serik_mizanbekov@mail.ru

Kulbaeva Almira – magister of pedagogical sciences, doctoral student, almira_kulbaeva@mail.ru

Yussup Parkhat – Department of Kazakh Literature, Kazakh State Women's Pedagogical University, Master of Pedagogical Sciences, Senior teacher, farhat.yusup.70@mail.ru

Yussup Ayzhan – Department of Kazakh Literature, Abai Kazakh National Pedagogical University, Master of Pedagogical Sciences, Senior teacher, ayzhan.yusup@mail.ru

Akbalaeva Zhanat – Faculty of Kazakh-American University, International Educational Corporation, Assistant Professor, Senior Tutor, Akbala_zhanat_kau@mail.ru